

“Ο ΓΚΙΑΟΥΡ”

« Έστι δίκης οφθαλμός ».

(Συνέχεια και τέλος)

ΔΕΚΑΚΙΣ ἤδη ἡ λευκὴ χιὼν ἀντικατέστησε τὰ πράσινα τῶν δένδρων φύλλα. Διὰ δεκάτην ἤδη φοράν τὰ παῖδιά μετὰ λύπης ἀπεχαιρέτησαν τὰς φίλας τῶν χελιδόνων, ἀναγκαζομένας νὰ ἐγκαταλίπωσι τὴν φιλόξενον στέγην ὑφ’ ἣν εἶχον τὰς φωλεάς των καὶ νὰ προστρέξωσιν εἰς τὸ θαλάσσιον τῶν μεσημερινῶν χωρῶν. Δέκα ἔτη παρήλθον ἀπὸ τῶν ἀνωτέρω γεγονότων. Πόσον μετεβλήθησαν ὅλα ἐντὸς τοῦ μικροῦ τούτου χρονικοῦ διαστήματος! Πόσον ἠλλαξάν μορφήν τὰ πάντα! ‘Ο ὠραίος καὶ φαῖδρος οἰκίσκος, οὗτινος οἱ λευκοὶ τοῖχοι ἐχαιρέτων ἄλλοτε φαῖδρως τὸν ἥλιον, εἶναι σήμερον σωρὸς ἐτοιμορρόπων λίθων καὶ σεσηπτότων ξύλων. Ἐκεῖ ὅπου ἄλλοτε ἦν φαῖδρὰ κινήσις, μειδιώσα ζωή, σήμερον βασιλεύει ἐρήμωσις καὶ μοναξιά. Ἐκεῖ ὅπου ἄλλοτε φαῖδρὸν ἄσμα ἀντήχει προλαμβάνων τὴν ἐμφάνισιν τοῦ δίσκου τοῦ ἡλίου σήμερον θλιβερὸς μόνον κρηγμὸς γλαυκὸς ἀκούεται. Ἐκεῖ ὅπου ἄλλοτε διεχέτο ἀπλετον φῶς σήμερον ζοφερὸν ἐπικρατεῖ σκότος.

Τοιαύτη ἡ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων φορὰ. Πόσον εἰμεθα ἐγὼ ἴσται καὶ ἀλαζβνές φανταζόμενοι ὅτι εἰμεθα ἡ κρηπίς τῆς πλάσεως, ὅτι τὰ πάντα δι’ ἡμᾶς καὶ μόνον ἐγένοντο. Τί εἶναι δέκα ἢ ἑκοστὸν ἢ χίλιοι στροφαι τῆς μικρᾶς ἡμῶν σφαίρας περὶ τὸν ἥλιόν της ἀπέναντι τοῦ Σύμπαντος; Σταγῶν ὕδατος ἐν τῷ Ὠκεανῷ, κόκκος ἄμμου ἐν τῇ Σαχάρα, θὰ ἦτο τερατώδης πάλιν ἡ σύγκρισις, θὰ ἦτο σύγκρισις θάμνου πρὸς Γκαουριζαγκάρ. Καὶ ὅμως τί δὲν ἐγένετο ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ εἰς διάστημα ἐξακοσίων μόνων ἐνιαυτῶν; Χώρα ἐν ἣ ἡμαρξεν ὁ πολιτισμὸς, ἐν ἣ ἦνθουν πόλεις πλούσιαι καὶ εὐανδροί, ἥτις θεωρεῖτο ἐπίγειος παράδεισος, εἶναι σήμερον πλήρης ἐρειπίων, ἔρημος, ἀδυνατοῦσα νὰ διαθρέψῃ αὐτὰ τὰ τέκνα της. Ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὰ νεκροταφεῖα ἀντικαθίστῃσι τοὺς ἀγρούς καὶ τοὺς κήπους. Σήμερον ἀμαρξοῖ ἐδῶ μία κωμόπολις πλουσία, πολυάνθρωπος. Μετὰ δέκα ἔτη διερχόμενος ἐκπλήττεσθε, ἐρωτᾶτε ἑαυτὸν τί ἐγένετο; Πῶς καὶ διατί μόνον ὁ ἥχος τῶν βημάτων σας πληττεῖ τὸ οὖς σας; Διότι οἱ Τούρκοι διήλθον ἐκεῖθεν.

Οἱ κάτοικοι δὲ τί ἐγένοντο; ‘Ο Θέμης καὶ ἄλλοι στεναζοῦσιν εἰς φυλακάς, ἐὰν ἀρμόζῃ ἡ λέξις φυλακὴ καὶ δὲν εἶναι παρὰ πολὺ ἄστοχος διὰ τὰς ἀκκατονομάστους ἐκείνας τρώγλας, ἃς ἡ ἡλιακὴ ἀκτίς ἔχει νὰ ἰδῇ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς οἰκοδομῆς. Ἄλλοι ἐσφάγησαν ὑπὸ τῶν τυράννων των διότι ἐτόλμησαν νὰ ἀναγνώσωσιν ἐφημερίδα ἐξωτερικὴν, ἄλλοι διότι ἐτόλμησαν νὰ ἀποκητήσωσι περιουσίαν, ἄλλοι διότι ἐτόλμησαν νὰ εἶναι εὐεεῖς, ἄλλοι δι’ οὐδεμίαν αἰτίαν, ἐκτὸς ἐὰν παραδεχθῶμεν ὡς τοιαύτην, τὸ ὅτι ὁ δεσπότης των ἤθελε νὰ ἀπο-

κτήσῃ περισσότερα δικαῖώματα ἐπὶ τῶν οὐρὶ τοῦ Παράδεισου. Ἄλλοι τέλος κατέφυγον εἰς τὰ ὄρη καὶ ἐκεῖ συζῶσι μετὰ τῶν λύκων καὶ ἀρκτων. Μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων ἦσαν οἱ τεσσαράκοντα μαθηταὶ τοῦ ἀτυχοῦς Θέμη. Μετὰ τὴν σύλληψιν τοῦ διδασκάλου καὶ ἀρχηγοῦ των, ἣν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐμποδίσωσιν ἀπαράσκευοι εὐρεθέντες, ἀπετέλεσαν σῶμα ἀνταρτικόν. Τὴν ἀρχηγίαν των ἀνέλαβεν ἡ Βασιλεία, ὡς ἐκ θαύματος σωθεῖσα ὑφ’ ἐνὸς τῶν μαθητῶν τοῦ συζύγου της. Ἡ γενναία Ἑλληνὶς ὑπακούουσα εἰς τὴν θέλησιν τοῦ φίλτάτου της ὤμοσε νὰ τὸν ἐκδικήσῃ καὶ ἐτήρησε τὴν υπόσχασίν της, διότι ἐντὸς τῶν δέκα τούτων ἐτῶν οὐχὶ ὀλίγων τυράννων τὸ αἷμα ἐπότισε τὴν γῆν.

Καὶ πάλιν εἶνε παραμονὴ τοῦ Ἀγίου Βασιλείου. Ἡ πόλις τῶν Σουλτάνων καὶ τῶν πασάδων ἐορτάζει ἀμέριμνος. Παντοῦ χαρὰ καὶ γέλω. Παντοῦ φῶτα. Ἐν μόνον μέλαν στίγμα φαίνεται ἐν τῇ μέσῳ τῆς φωτοχυσίας ταύτης. Παντοῦ τὰ φῶτα καὶ ὁ ἑναστρὸς τοῦ οὐρανοῦ θόλος, ἀντανανκλῶνται εἰς τὰ ἥρεμα καὶ γαλανά κύματα τοῦ Βοσπόρου. Ἐδῶ Σκότος μέλαν ἐπικαθεται δυσώδους μύγματος θαλασσίῳ ὕδατος καὶ ἀκαθαρσίῳ. Παντοῦ χαρὰ καὶ ἐλπίς, ἐδῶ λύπη καὶ ἀπελπισία. Παντοῦ ραστώνη καὶ πεποθήσις ἐπὶ τῷ μειδιάματι τῆς εἰμαρμένης, ἐδῶ μελαγχολία καὶ φρίκη. Εἶναι τὸ μπάνιο, ἡ εἰρκτὴ τῶν ἰσοβίων πολιτικῶν καταδικῶν, ὁ τάφος ἐν ᾧ οἱ νεκροὶ κινούνται, ἐν ᾧ οἱ νεκροὶ βλέπουσι καὶ αἰσθάνονται. Δὲν τολμῶμεν νὰ εἰπώμεν ζῶσι, διότι δὲν εἶναι ζῶη ἡ τῶν ἐν αὐτῷ καταδικῶν. Ὁ νεκρὸς τοῦλάχιστον ὑπὸ τὴν ψυχράν πλάκα του δὲν αἰσθάνεται. Ὁ καταδικὸς ὅμως ἔχει τὰς αἰσθήσεις διὰ νὰ βασανίζηται, νὰ φονεῖται καθ’ ἕκαστον λεπτόν. Ἡ φαντασία του, εἶναι ὁ χειρότερος δῆμιος τοῦ σώματός του. Οἱ ὀφθαλμοὶ του μόνον τὸ ἐπικρατοῦν σκότος βλέπουν εὐκρινέστατα... φαντάσματα. Τὰ ὄψα του παρ’ ὅλην τὴν τοῦ τάφου του σιγὴν, ἀκούουσι... τὴν ἀπελπισίαν.

Δέκα δόλοκληρα ἔτη εἶναι ἐγκάθειρτος ἐντὸς τῶν τρωγλῶν τοῦ τάφου τούτου ὁ Θέμης. Τὰ δέκα ταῦτα ἔτη τῷ ἐφάνησαν ἀτελεύτητα, αἰώνια. Ἐκατοντάκις ἀπέλπισ μετ’ ἀτυχῇ ἀπόπειραν ἀποδράσεως, ἐπεκατέστη τὸν θάνατον. Ἐτὴ ἔχει νὰ κοιμηθῇ, ἡ μᾶλλον ἐπὶ ἔτη κοιμάται, ἀλλὰ κοιμάται ὄρθιος με ἀνοικτοὺς ὀφθαλμούς... με τὰ φαντάσματα. Ποῦ ὁ εὐεεὶς ἐκεῖνος καὶ ἐνθουσιώδης ἐρωτόληπτος; σήμερον κατήντησε σκελετὸς ἀναπνέων. Τὸ πῶς ἔζησεν εἶναι θαῦμα. Καὶ τὸ θαῦμα τοῦτο ὀφείλεται εἰς μικρὸν παιδίον πτερωτῶν, ροδοκόκκινον, τόξον κρατοῦν εἰς τὰς χεῖρας καὶ φαρέτραν ἐπὶ τῶν ὤμων. Τὸ θαῦμα ὀφείλεται εἰς τὸν ἀγνόν καὶ ἀληθῆ του ἔρωτα. Μία μόνον ιδέα συνεκράτησε τὸν ἀθλίον τοῦ βίον ἡ Βασιλεία του. Ἡ ἀπομόνωσις εἶχεν ἐξάψῃ εἰς ὕψιστον βαθμὸν τὴν φαντασίαν του. Ἡ Βασιλεία του ἦτο μετ’ αὐτοῦ. Τὴν ἔβλεπε, τὴν ἠσπάζετο, τὴν ἤκουε. Ἡ Λίτσα

του ἤτο παρούσα τὸν παρεμβύει, τὸν ἐνεθάρρηνε. Κάτι τι τῷ ἔλεγεν ὅτι δὲν ἀπέθανεν εἰσέτι ἡ ἀγάπη του. Τὸ κάτι τι αὐτὸ τὸ γνωρίζομεν ὅλοι, τὸ ἠκούσαμεν ὅλοι. "Ὅπως θέλετε ὀνομάσατέ το. Προαίτησιν, ψυχὴν, πνεῦμα, καρδίαν... καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνομεν ἡ λέξις οὐδὲν σημαίνει ἀρκεῖ νὰ κατανοῶμεν τὴν ἔννοιαν, ἣν θέλει νὰ ἐκφράσῃ. Ἡσθάνετο λοιπὸν ὁ Θέμης ὅτι ἔπρεπε νὰ ζήσῃ διὰ νὰ τὴν ἐπανιδῇ ἔστω ἀπαξ εἰσέτι, καὶ ἔζητε. Τὸ λογικὸν του ἠδυνάτει νὰ φαντασθῇ τρόπον, συνδυασμὸν δι' οὗ νὰ ἦτο δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ θέλησίς του. Ἀδιάφορον.

Τὸ δωμάτιον ἐν ᾧ ἦτο κεκλεισμένος..., δωμάτιον λέγω διότι ἀδυνάτω νὰ δώσω ἄλλο ὄνομα.... εἶχεν ὡς μόνον θάπεδον σιδηρὰς ράβδους. Τὰ μετὰξὺ ἐννοεῖται ἥσαν κενά. Κάτωθεν δὲ ἔρρεεν ἡ θάλασσα, δηλαδὴ ὕδωρ θαλάσσιον, δυσώδες, ρυπαρὸν, ἀνάμικτον μὲ παντὸς εἶδους ἀκαθαρσίας. Κατὰ τὰς ὥρας τῆς πλημμυρίδος τὸ ὕδωρ ἀνῆρχετο ἐντὸς. Ἦτο λοιπὸν ὑποχρεωμένος νὰ ἴσταται ὀρθος... Μικρὰ ὁπὴ ἐν τῷ τοίχῳ ἦνοιγε καθ' ἐκάστην καὶ ἐν αὐτῷ εὗρισκε τεμάχιον μέλανος σώματος, ὅπερ ἐλέγετο ἄρτος καὶ σταμνίδιον ὕδατος ὑφαλμύρου. Ἦτο ὅλη ἡ τροφή του. Κατ' ἀρχὰς παρ' ὅλην τὴν πείναν τῷ ἐστάθη ἀδύνατον νὰ καταβροχθίσῃ τὸ σκληρὸν ἐκεῖνο καὶ λιθώδες σῶμα. Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως συνείησεν. Ὁ ἀνὴρ συνειθίζει εἰς ὅλας τὰς σωματικὰς στερησεις. Αὗται εἶναι μὴδὲν ἀπέναντι τῶν στερησεων τῆς ψυχῆς, τοῦ πνεύματος. Διὰ τὸν Θέμην ἡ ιδέα ὅτι κατετήκητο ἐκεῖ ἀνίσχυρος νὰ πολεμήσῃ διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τόπου του ἤτο ἡ φρικωδεστέρη τῶν βασάνων. Ὁσάκις διελογίζετο τοῦτο λύσσα τὸν κατελάμβανεν. Ἐφύραττε, καθημέτου τὰς χεῖράς του ἐπὶ τῶν σιδηρῶν κινγκλίδων αἵτινες ἐκώλυον αὐτὸν νὰ ὑψώσῃ τὴν σημαίαν τῆς ἀνεξαρτησίας.

ὑπὸ τοιούτων λογισμῶν κατέχεται καὶ σήμερον. Μύρια σχῆδια εἶχεν ἐπινοήσῃ πρὸς ἀπόδρασιν, ἀλλὰ φεῦ! ὅλα ὡς καπνὸς διελύοντο, μὲν ἐπελαμβάνετο τῆς πραγματοποίησεώς των.

Εἶχεν ἀρχίσῃ πλέον νὰ ἀπελπίζηται, ὅτε αἴφνης ἤκουσεν ὑπὸ τὸ δωμάτιόν του ἐλαφρὸν παφλασμὸν ὡσεὶ σώματος κολυμβῶντος. Ἐκυψε τρέμων καὶ διέκρινε κύνα ρωμαλέον ὅστις ἐφαίνετο ὅτι θέλει νὰ φθάσῃ μέχρις αὐτοῦ. Τῷ ὄντι μετ' ὀλίγον ἤκουσε τὸν τριγμὸν ὃν ἐποιοῦν αἱ ὄνυχες τοῦ ζώου προσπαθοῦντος νὰ ἀναρριχθῇ ἐπὶ τοῦ σιδηροῦ ἐλάσματος. Ὁ Θέμης ἔσχισεν ἀμέσως τὸ υποκάμισόν του εἰς λωρίδας, τὰς ἔδωκε σφικτὰ καὶ ἐκρέμασε τὸ αὐτοσχῆδιον τοῦτο σχοινίον εἰς τὸν ἀγνωστον ἐπισκέπτῃν του. Μετ' ὀλίγον τὸ νοῆμον ζῶον ἀναρριχθὲν ἐπέρα τὴν κεφαλὴν του διὰ τῶν ἐλασμάτων καὶ ἤρχισε νὰ γλύφῃ τὰς χεῖρας τοῦ καταδικου. Ὡς ἀστραπὴ διέρχεται τοῦ νοῦς του μία σκέψις, παρατηρεῖ προσεκτικῶς τὸν κύνα καὶ τὸν ἀναγνωρίζει. Εἶναι ὁ κύων ὃν πρὸ δώδεκα ἐτῶν εἶχε δωρήσει εἰς τὴν Βασιλείαν του ὡς ἐνθύμιον. Λευκοῦλα! Λευκοῦλα! τῇ λέγει χαμηλοφώνως.

Τὸ πιστὸν ζῶον ἀφίνει ἀσθενεῖς ὑλικάς δεικνύον τὴν χαράν του διότι ὁ κύριός του τὸ ἀνεγνώρισε. Συγχρόνως δὲ προστρίβει τὸν λαϊμὸν του, ὡς νὰ τῷ ἔλεγεν, ἰδὲ τί σε φέρω. Ὁ Θέμης ψαύει τὸν λαϊμὸν τοῦ κυνὸς του καὶ ἡ χεὶρ του συναντᾷ σῶμα σκληρὸν, εἶναι δερμάτινος σάκκος. Διὰ τῶν ὀδόντων τὸν σχίζει καὶ τί εὗρισκε ἐντὸς, μίαν ρίνην. Εὐχαριστημένη ἡ Λευκοῦλα ἐκρεμάσθη ἀπὸ τὰς κινγκλίδας. Ἐν τῷ ᾧ ὁ Θέμης, οὐτινος ἡ ἐλπίς διπλασιάζει τὴν ἐνέργειαν, θράυει δύο παρακείμενα ἐλάσματα, κάμνει τὸν σταυρὸν του καὶ ρίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ κύων προπορεύεται καὶ στρέφει τὴν κεφαλὴν του ὡσεὶ νεύων αὐτῷ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Ἀθορύβως διέρχονται οὕτω περὶ τὰ διακρίσια μέτρα ὅτε διακρίνει εἰς εἴκοσι βημάτων ἀπόστασιν μέλαν σῶμα ἐπιπλέον τοῦ βορβορώδους ὕγρου. Εἶναι μία λέμβος. Ἡ Λευκοῦλα διευθύνεται πρὸς αὐτὴν καὶ ὁ Θέμης τὴν ἀκολουθεῖ. Ἐκ τῆς λέμβου κύπτει ἄνθρωπος κεκαλυμμένος διὰ μέλανος μανδύου καὶ τῷ φωνάζει ἡμιφώνως θάρρος, θάρρος Θέμη μου. Ἡ φωνὴ αὕτη δὲν εἶναι ἀγνωστος εἰς τὰ ὦτα τοῦ πολυπαθοῦς καταδικου. Εἶναι ἡ φωνὴ τῆς Βασιλείας, τῆς Αἰτίας του. Ἐσώθη. Μετὰ δύο λεπτά εὗρισκεται εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς καταφιλῶν αὐτήν.

— Εἰς τὸ κουπί, γρήγορα Θέμη μου, αἱ φιλοφρονήσεις ἔπειτα τῷ λέγει, σπεύστε πρὸς Θεοῦ, μὴ ἐννοήσωσιν οἱ φύλακες τὴν ἀπόδρασίν σου καὶ μὰς καταδιώξωσι, θάρρος, Θέμη μου, θάρρος.

Μὲ πάλλουςαν καρδίαν ἀρχίζουσι νὰ κωπηλατοῦσι. Μακρόθεν φαίνεται ἡ ἀκτὴ τῆς Ἀσίας. Ἐκεῖ εἶναι ἡ σωτηρία των, ἐκεῖ σπεύδουσι. Κρέμονται μετὰξὺ ζωῆς καὶ θανάτου. Ἄν συλληφθῶσιν ἀπώλοντο διὰ παντός. Αἱ κῶπαι κάμπτονται ὑπὸ τὰς προσπάθειάς των. Ἐπὶ δύο ὁλοκλήρους ὥρας ἀσθμαίνοντες κωπηλατοῦσι, τέλος ἰδοὺ ἡ ἀκτὴ τῆς Ἀσίας. Ἐφθασαν! Ἐσώθησαν! Εἰς τὴν παραλίαν ὑπάρχουσι πεντήκοντα ἄνδρες, φέρουσιν ὅπλα καὶ φουστανέλλαν. «Οἱ μαθηταὶ σου,» τῷ λέγει ἡ Βασιλεῖα. Τρέχουσιν ἀμέσως οὗτοι καὶ καταφιλοῦσι τὸν πολυπαθὴ ἀρχηγόν των, ὃν δὲν ἤλπιζον πλέον νὰ ἐπανιδῶσι.

Μόλις ἐσώθη ἀπὸ τοὺς ἐναγκαλισμοὺς τῶν φίλων του ὁ Θέμης, στρέφεται ὁρῶν ἐπὶ βράχου πρὸς τὸ Γιλδίξ, καὶ τείνων τὴν πυγμὴν του ἀνακραεῖ.

«Αἰμοδόρε τύραννε, σὺ ποῦ κρατεῖς τὴν πατρίδα μου δούλην, τρέμε! Ἀπάνθρωπον τέρας, ἐγέμησες τὸν κόσμον ἀπὸ χήρας καὶ ὀρφανὰ, τρέμε! ἡ κατάρα των θὰ σὲ εὕρῃ. Μὲ ἔβαψες ζῶντα, μὲ ἐξῆλειψας τοῦ καταλόγου τῶν ζώντων» τρέμε! ἔχω τὰς χεῖρας ἐλευθέρους, τὰ δεσμά των ἐλύθησαν. Τρέμε! Νομίζεις ὅτι εἶσαι ἰσχυρὸς, ἀλόγητος, ἀήττητος. Τρέμε! θὰ σὲ καταπατήσῃ ἡ δύναμις τῆς ἀληθείας, θὰ σὲ κατασυντρίψῃ ἡ δύναμις τοῦ δικαίου. Ἐφθασεν ἡ ὥρα σου».

Ὡς ἀπάντησις εἰς τὰς λέξεις τοῦ Θέμη ἠκούσθη ἀσθενὴς κρότος πυροβόλου. Ἦτο τὸ σύνθημα ὅτι καταδικὸς ἐδραπέτευσεν.

Ἡ εὐτυχὴς οὐδὲς ἵππευσε καὶ καλπάζουσα διηυδύνθη πρὸς τὰ ὄρη, πρὸς τὰς χιονοσκεπείς κορυφάς τοῦ Ἀργαίου. Πέντε ὀλόκληρα ἡμερονύκτια ὠδοιπόρου δι' ἀτραπῶν ἐρήμων μὴ ἰστάμενοι παρ' ὅσον ἦτο ἀπολύτως ἀναγκαῖον διὰ τὰ ἀναλαβῶσι τὰς δυνάμεις των. Καθ' ὁδὸν οἱ πολυπαθεῖς σύζυγοι πολὺ ὀλίγας λέξεις ἀντήλασαν. Ἡ Βασιλεία τῷ διηγήθη πῶς πρὸ ἡμερῶν ἐπιστρέφουσα μετὰ τὰ παλληκάρια τῆς ἐξ Ἀδάνων, ὅπου εἶχε σῶσιν ἓνα δυστυχῆ, ὃν οἱ Τούρκοι ἤθελον νὰ καύσωσι ζῶντα, συνήντησαν ἐν τινὶ δάσει τεθαμμένον ἐν τῇ χιόνι, ἄνθρωπον τυφλόν. Ἡ κεφαλὴ τοῦ μόνου ἐξεῖχε καὶ θὰ ἐξέπνεεν ὅσον οὕτω ἂν μὴ ἔλως τυχαίως διήρχετο αὕτη ἐκεῖθεν. Ἐν τῷ ἄμα τὸν ἐξέθαψαν, τὸν περιέθαψαν, τοῦ ἔδωκαν τροφὴν καὶ ὕδωρ καὶ τὸν μετέφεραν μετ' ἑαυτῶν εἰς τὸ λημέρι των. Ἐκεῖ τοῦ περιέθεσαν τὰς πληγὰς καὶ τῷ διηγήθησαν τίνες εἶναι καὶ τίς ὁ σκοπὸς των, ἔπειτα τὸν ἠρώτησαν πῶς τῷ συνέβη τὸ δυστύχημα. Ἀλλ' ὁ ἀτυχὴς ἦτο ἀκόμη πολὺ ἐξητλημένος. Εἶπε μόνον ὅτι ἦτο χριστιανὸς καὶ ὅτι τὸν εἶχον θάψῃ βασιλευσσοῦντινές. Ἀφῆκαν λοιπὸν ἐκεῖ ἓνα νὰ τὸν περιποιῇται καὶ αὐτοὶ ἔσπευσαν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ τολμηροῦ σχεδίου, τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ ἀγαπητοῦ ἀρχηγοῦ των.

Τέλος ἐφάνη μακρόθεν ἡ νεφελογείτων κορυφὴ τοῦ Ἀργαίου. Ἐμάστισαν τοὺς ἵππους καὶ μετ' ὀλίγων ἤρχισαν νὰ ἀνέρχωνται τοὺς πρόποδας. Ἐδῶ πλέον οὐδεὶς Τούρκος θὰ ἐτόλμα νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ, ἦσαν πλέον ἀσφαλεῖς, ἦσαν εἰς τὰ λημέριά των.

Τὸ βράδυ καθήμενοι πλησίον λαμπροῦ πυρὸς ἤρχισαν νὰ διηγῶνται τὰ κατ' αὐτοὺς. Καὶ εἶχον τόσα νὰ εἰπῶσι ὅς εἰς πρὸς τὸν ἄλλον! Σελίδας μακράς θὰ ἐπλήρουσαν γράφων τὰ ὅσα ἐλέγχθησαν. Τί τὰ θέλετε; Ἡ εὐτυχία εἶναι φλύαρος.

Ἡ νύξ ἦτο προκεχωρημένη ἀρκούντως ὅτε ἀφῆκαν τὸ πολυπαθὲς ζεύγος μόνον καὶ θέσαντες σκοποὺς παρεδόθησαν εἰς τὰς παυσιλύπους ἀγκάλας τοῦ Μορφέως.

Τὴν ἐπομένην ὁ καπετὰν Θέμης ἠγέρθη ἐνωρίτατα.

Ἡ Βασιλεία ἀκόμη ἐκοιμᾶτο βαθέως ἐξαντληθεῖσα ὑπὸ τῶν χειλέων τῆς. Τίς ἤξευρε τί θυμῆρες ὕμειρον ἔβλεπεν.

Ἐκυψε περιπαθῶς καὶ μετὰ προσοχῆς μὴ τὴν ἀφυπνίσῃ τὴν ἡσπασθῆ καὶ ἐξῆλθεν. Ἦθελε νὰ ἀναπνεύσῃ τὸν καθαρὸν ἀέρα, νὰ ἰδῇ τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον. Ἐξω τὰ παλληκάρια ἐκοιμῶντο ἀκόμη. Ἀθορύβως ὁ καπετὰν Θέμης διέβη, ἐκαλημέρησε τὸν ἄγρυπνον σκοπὸν καὶ ἀνῆλθεν ἐπὶ τῆς ἐσχατιᾶς τοῦ ὄρους. Ἐκεῖ ἐστάθη. Θέαμα ἀπεριγράπτου καλλονῆς ἐθάμβωσεν αὐτόν. Ἐπὶ τῶν ἀπέναντι καὶ περὶ χιονοσκεπῶν κορυφῶν εἶχεν ἐπιχυθῇ ἀμυθῆτως γλυκύ, ἀνεκφράστως ὠραῖον ρόδινον χρῶμα. Ἐνόμιζες ὅτι αἱ χιονοσκεπεῖς κορυφαὶ ἦσαν ἐκ χρυσοῦ. Κάτω τὸ ὁροπέδιον ἤρχιζεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ διαγράφηται εὐκρινῶς. Ἐνόμιζες ὅτι ἦτο ὠραία πλάξ

φωτογραφίας ἥς αἱ λεπτομέρειαι ἐγίνοντο ἐντονώτεραι ὀλίγον κατ' ὀλίγον τῇ ἐπενεργείᾳ τοῦ ὁξέως. Ἐνόμιζες ὅτι ἦτο ὠραία εἰαιογραφία κεκαλυμμένη διὰ λεπτοῦ πέπλου, ἥς τὴν ἄκραν ἀνῆγειρε χεὶρ ἀόρατος ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Ἰδοὺ ἐκεῖ κάτω μικρὸς ρυαῖ. Τί ὠραῖος ὅπου εἶναι. Μόλον ὅτι τὰ ὕδατά του εἶναι παγωμένα, νομίζεις ὅτι ἔχει ζῶν, ὅτι καὶ αὐτὸς μετὰ τὰς γραφικιώτατας καμπύλας του, ἐχαιρέτα τὴν ἐμφάνισιν τοῦ εὐεργετικοῦ καὶ ξειδώρου δίσκου. Ὀλίγον παραιτέρω δόσῃ ἐκτεταμένα ἀνεγείρονται καὶ αὐτὰ τοῦ ὕπνου των. Ὁ πτερωτὸς κόσμος ὅστις καθύκει ἐν αὐτοῖς εἶχε σπύση νὰ χαιρετήσῃ τοῦ χρυσοῦ τὰς ἀμέρας βλεφάρου, διὰ μυριῶν κελადημάτων, τὰ ὅποια ἠκούοντο εὐκρινέστερον ἐνεκα τῆς ἐπικρατούσης ἡρεμίας. Μόλον ὅτι ἦτο περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰανουαρίου, ὁ καιρὸς ἦτο ἀρκετὰ εὐκράης. Ναὶ μὲν ὑπῆρχεν ὀλίγον ψῦχος, ἀλλὰ δὲν ἦτο τὸ φορικτὸν ἐκεῖνο ψῦχος τὸ ὁποῖον καταβάλλει, ἀπονειροὶ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἥπιον ἐκεῖνο ψῦχος τὸ ὁποῖον ἀναζωογονεῖ καὶ ἐξεγείρει μόνον τὸ νευρικὸν σύστημα. Λάθετε λοιπὸν ὑπ' ὅψει ὅτι ὁ πολυπαθὴς Θέμης ἐπὶ δέκα ὅλα ἔτη ὡς μόνον ὀρίζοντα εἶχε τέσσαρας ὑγροὺς τοίχους καὶ σήμερον ἔχει πρὸ αὐτοῦ τὸν ἐκτεταμένον ἐκεῖνον ὀρίζοντα τὸν παισιῶν τοπίον γραφικιώτατον καὶ φωτόλουστον καὶ θέλετε λάβῃ ἀμυδράν τινα ἰδέαν τῆς θυμῆρους συγκινήσεως μετ' ἥς ἀπλήστως μονονουχὶ κατεβρόγχιζε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸ θεσπέσιον ἐκεῖνο θέαμα καὶ θαυματοῦρον ἐμβύριζε.

... Θεέ, ὕμνοι τὴν Δόξαν Σου, ἡ νύξ καὶ ἡ ἡμέρα...

Τόσον ἦτο βεβουλισμένος εἰς τὴν γλυκειὰν ρεύσιν, ὥστε δὲν ἀντελήφθη χεῖρα ἥτις περιπαθῶς ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ ὤμου του καὶ μόνον ὅτε ἡ θελκτικὴ φωνὴ τῆς Βασιλείας ἐπληξέ τὸ οὖς του συνῆλθεν. Εἶχε καὶ αὕτη ἐγερθῇ ἐν τῷ μεταξὺ καὶ εἶχε σπεύσῃ εἰς συνάντησιν του.

Ἐν ᾧ λοιπὸν οἱ σύντροφοὶ των ἠτοίμαζον τὸ πρόγευμα, αὐτοὶ ἐκάθησαν ἐκεῖ, ἀπολαμβάνοντες ἐν ἀνέσει τῆς μαγευτικῆς πρὸ αὐτῶν θέας. Ἀρκετὴν ὥραν ἦσαν ἐκεῖ λησμονοῦντες πρὸ τοῦ μεγαλείου τῆς φύσεως τὸν ἄθλιον τούτον κόσμον, ὅτε αἴφνης εἶδον ἐνώπιόν των, γονυπετῇ τὸν τυφλόν, ὃν εἶχε σῶσιν ἡ Βασιλεία. Μαθὼν ὅτι εἶχε σωθῇ ὁ Θέμης παρὰ τοῦ περιποιουμένου αὐτὸν εἶχεν ἐπιμόνως ζητήσῃ νὰ τὸν ὀδηγήσῃ πρὸς αὐτόν.

Ἐσπευσαν ὁ Θέμης καὶ ἡ Βασιλεία νὰ τὸν ἐγείρωσι καὶ νὰ τὸν ἐρωτήσωσι τί θέλει ἀλλ' οὗτος μετὰ φωνὴν σεγκεκινημένην τοῖς εἶπεν.

«Ὁχι, γονυπετὴς μόνον πρέπει νὰ σὰς καθικετεύσω. Σὰς ἔχω προξενήσῃ πλεῖστα κακὰ χωρὶς νὰ τὸ ὑποπτευθῇτε καν. Λάθετε οἶκτον καὶ συγχωρήσατέ μοι, σεῖς ἄγγελοι οὗς ὁ Θεὸς ἔστειλεν εἰς αὐτόν τὸν κόσμον τὸν πλήρη κακίας. Συγχωρήσατέ μοι διὰ τὰ δεινὰ τὰ ὅποια σὰς ἔκαμα νὰ ὑποφέρετε. Βλέπω ὅτι δὲν με ἀναγνωρίζετε καὶ ὅτι πρέπει νὰ σὰς εἰπῶ τίς εἰμαι. Εἰμαι ὁ Μουράτ, ὁ ἐξωμότης, ὁ Μουράτ ὅστις σὰς προέδωκα, ὁ Μουράτ ὅστις ἐγενόμην αἷτιος τῆς καταστροφῆς σας, ὡς

καὶ τῶν ἄλλων. Μὴ ταράττεσθε, ἡ ἔχθρα δὲν ἔχει πλέον ἰόν, κατέστη ἀνίσχυρος. Ἡ θεία Πρόνοια μὲ ἐτιμώρησε πολὺ σκληρά. Ἀλλ' εἰπέτε λοιπὸν ὅτι μὲ συγχωρεῖτε σῆς τοῦλάχιστον. Τότε θὰ δυνήθω νὰ ἐπικαλεσθῶ τὸν θάνατον, ὁ ὁποῖος μόνος εἶναι ἱκανὸς νὰ μοὶ παράσῃ τὴν λήθην. Ναὶ σὰς ἐξορκίζω εἰς αὐτὴν τὴν ζωὴν, εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς σας, δι' ὧν ἀπολαμβάνετε τῆς μαγευτικῆς τοῦ κόσμου θεᾶς καὶ ὧν μὲ ἐστέρησεν ἡ τιμωρία τῶν ἐγκλημάτων μου, γίνετε εὐσπλαγχνοὶ πρὸς ἀρχαῖον ἐχθρόν, ὅστις σήμερον ταπεινωθεὶς ἐρχεται γονυπετῆς ζητῶν συγγνώμην».

«Ὁ, τικαὶ ἂν ἔκαμες, ὅσον καὶ ἂν μὲ κατέτρεξες, σὲ συγχωρῶ, Μουράτ βέη, εἶπεν ὁ καπετὰν Θέμης. Μόνον σὲ παρακαλῶ νὰ μοὶ διηγηθῇς πῶς σὲ εὕρισκω εἰς αὐτὴν τὴν καταστάσιν, σὲ ὃν ἀφῆκα παντοδύναμον, πλούσιον, εὐτυχῆ».

— «Ἰδοὺ πῶς. Ἐπήγαινα ἐφιπποσμένος εἰς Ἰκόνιον δι' ἐπεύγουσαν ὑπόθεσιν. Εἶχα ἤδη περάσῃ τὸ Καράχισάρ καὶ διὰ τὰ φθάσα ταχύτερον ἠκολούθησα μίαν ἄλλην ὁδόν. Ἡ χιὼν ἐπιπτεν ἀφθονος καὶ μοιλονότι ἤμην ἐνδεδυμένος βαρύτατον μανδύαν, τὰ μέλη μου ἐπάγωναν. Εἶχε διέλθῃ ἀρκετὸν διάστημα καὶ ὁ ἵππος μου εἶχε ἀρχίσῃ νὰ κουράζηται ὅτε ἀκούω ὑπισθὲν μου, δαιμονιώδη θόρυβον. Ἦτο ἀγέλη πειναλέων λύκων, οἵτινες ἔτρεχον ὑπισθὲν μου εὐτυχῶς ἀρκετὰ μακράν. Συνησθάνθην ἀμέσως τὸν σοβαρὸν κίνδυνον ὃν διέτρεχον καὶ ἐκέντησα τὸν ἵππον μου, ὅστις καὶ αὐτὸς ὁσφρανθεὶς τὰ θηρία εἶχε λησμονήσῃ τὴν κόπωσίν του καὶ ἐκαλπαζε ταχέως. Εἵμεθ' ὅμως πολὺ μακράν ἀπὸ κάθε πολίχνης, ἀπὸ κάθε χάνι. Ἐπὶ δύο ὥρας ἔτρεχον οὕτω καταδιωκόμενος ὑπὸ τῆς ἀγρίας ἀγέλης καὶ ἡ ταῦτην ἀπ' ἐμοῦ χωρίζουσα ἀπόστασις ἡλαττοῦτο ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Διὰ νὰ μὴ πολυλογῶ, ἦλθε στιγμὴ, καθ' ἣν εἶδον ὅτι μάτην ἐκοπίαζον ὅτι μετ' οὐ πολὺ θὰ μὲ κατέφθανον, ὅτε φθάνομεν εἰς μικρὸν δάσος καρυῶν. Ἐν τῷ ἄμα σταματῶ τὴν ὁρμὴν τοῦ ἵππου πηδῶ κάτω καὶ ἀναρριχώμαι εἰς μίαν καρυάν. Ἦτο καιρὸς διότι ὁ ἵππος μου εἶχε καταβλήθῃ ἐντελῶς, μετ' ὀλίγον τὸν κατέφθασαν οἱ λύκοι καὶ φρίττων ἤκουσα τὰς ὠρυγὰς μεθ' ὧν διεμέλησαν καὶ κατεσρόχθησαν τὸν ἀτυχῆ σύντροφόν μου. Ἐνόμιζον ὅτι εἶχον σωθῇ ἀλλ' ἠπατώμην. Λύκοι τινές, μὴ προσφθασαντες νὰ λάβωσι τὸ μερίδιόν των ἐκ τοῦ ἵππου ἤλθον καὶ περιεκύκλωσαν τὴν καρυάν ἐφ' ἧς εἶχον καταφύγῃ. Μετ' ὀλίγον ἤλθον καὶ ἄλλοι καὶ ἔπειτα πάλιν ἄλλοι καὶ ἤρχοντο καὶ ἤρχοντο ὀλονέν. Εὐτυχῶς δὲν ἀπόλεσα τὴν ψυχραιμίαν μου, ἐκάθισα ἐπὶ τῷ ὑψηλοτέρῳ μέρους τοῦ κορμοῦ καὶ ἐκεῖ προσεπάθησα νὰ κοιμηθῶ, γνωρίζων ὅτι οἱ λύκοι δὲν δύνανται νὰ ἀναρρηχῶνται εἰς δένδρα. Δὲν εἶχον ἀκόμη κλείσῃ τὰ βλέφαρά μου ὅτε ἤκουσα παραχρὴν μεγάλῃν. Ἦτο χιονοθύελλα δυνατὴ. Ἐτυλίχθην καλλίτερα μὲ τὸν μανδύαν μου καὶ ἔβλεπα τοὺς κερανοὺς οἵτινες διπυλάκουσιν τὸν ἀέρα καὶ ἤκουε τὰς

βροντὰς αἵτινες ἀντήχουν δαιμονίως, ὅτε αἰφνης κλονίζομαι σκοτοδινίῳ καὶ παρ' ὀλίγον νὰ πέσω ἐν τῇ μέσῃ τῶν λύκων. Μία ἀστραπὴ εἶχε πέσῃ ἐπὶ μίᾳς καρυᾶς γείτονος ἐκείνης ἐφ' ἧς εἶχον καταφύγῃ. Ὁ κλονισμὸς ὃν ὑπέστην ἦτο ὁ ἀντίκτυπος. Εὐτυχῶς οὐδὲν ἔπαθα. Ἐκυψα κάτω καὶ τί νὰ ἶδω. Ἡ καρυὰ ἐφ' ἧς εἶχε πέσῃ ὁ κεραυνὸς εἶχε ἀνάψῃ ὅλην, τὸ δὲ φρικτότερον, τὸ πῦρ εἶχε διαδοθῇ εἰς τοὺς κατωτέρους κλώνους τοῦ δένδρου μου. Θέσις ἀπελπιστικὴ. Ἐὰν ἔμενα θὰ ἐκαίμην ζῶν, ἐὰν κατηρχόμην θὰ μὲ κατεσπάραττον οἱ ἀθηφάγοι λύκοι οἵτινες εἶχον ἀπομακρυνθῇ ἀλλὰ μόνον τόσον ὥστε νὰ μὴ προσβάλλωνται ὑπὸ τοῦ πυρός. Ἐπρεπε νὰ σπεύσω διότι ἐὰν ἤργοπόρουσιν θὰ ἦτο πολὺ ἀργά. Κατέρχομαι εἰς ἕνα ἐκ τῶν πλαγίων κλώνων καὶ παρατηρήσας προσεκτικῶς βλέπω ὅτι ἤγγιξε πρὸς ἄλλην καρυάν. Κατορθόνω νὰ ἀναρριχθῶ ἐπ' αὐτοῦ καὶ οὕτω σώζομαι τοῦ πυρός. Ἐκεῖ διήλθον ὅλην τὴν νύκτα. Ὅταν ἐγένετο ἡμέρα εἶδον κάτω, οἱ λύκοι εἶχον φύγῃ. Δὲν χάνω τὸν καιρὸν μου, κατέρχομαι καὶ ἀρχίζω δρομαίως νὰ περιπατῶ. Μόλις εἶχον ἐξέλθῃ τοῦ δάσους ἀκούω πάλιν φοβεράν κραυγὴν. Ἦτο πάλιν εἰς λύκος ὅστις ὑπὸ τῆς πείνης βιαζόμενος δὲν εἶχε φύγῃ, ἐξάγῃ τὸ πολύκροτόν μου τὸν σημαδεύω, τὸν ρίπτω κάτω νεκρόν καὶ ἐξακολουθῶ τὸν δρόμον μου. Μετ' ὀλίγον βλέπω πάλιν ἄλλους λύκους οἵτινες μὲ κατεδιώκουν. Αἱ δυνάμεις μου εἶχον ἀρχίσῃ νὰ ἐκλείπωσι, μόνον τοῦτο ὁρμεμφύτως πῶς ἔτρεχον ἀκόμη, ἀλλὰ μάτην, διότι οἱ λύκοι μὲ κατέφθανον. Ἦσαν περὶ τοὺς εἴκοσι. Οἱ ὀφθαλμοὶ των ἦσαν ἐρυθροὶ ἐκ τῆς λύσης. Εἶχον ἔνδεκα σφαίρας εἰς τὰ δύο πολύκροτα καὶ δύο εἰς δύο πιστόλια δέκα τρεῖς, οἱ λύκοι ἦσαν εἴκοσιν, ἀλλ' ἤλπίζον ὅτι ἂν κατάρθωνον καὶ δέκα μόνον νὰ φονεύσω οἱ ἄλλοι θὰ ἐφοβοῦντο καὶ θὰ ἐφευγον. Ἐνδεκα φορὰς ἐπυροβόλησα καὶ ἔνδεκα λύκοι ἔπεσαν νεκροί. Τέσσαρες φροθιθέντες ἐφυγον, οἱ ἄλλοι ὅμως ἐπέμενον. Εἷς ἐξ αὐτῶν ὁρμᾷ μὲ ἀνοικτὸν τὸ ρύγχος καὶ σπιθυροβολοῦντας ὀφθαλμούς, κατορθώνω νὰ ἀποφύγω τὸ κτύπημα, τὸ θηρίον ἀποτυχὸν πίπτει κατὰ γῆς μὲ τοσαύτην ὁρμῇ ὥστε καταθραύει τὴν κεφαλὴν του. Ἐπωφελοῦμαι τοῦ τρόμου τῶν θηρίων καὶ κενώνω τὰ δύο πιστόλιά μου καὶ φονεύω ἄλλα δύο. Ἐμενον μόνον δύο, ἀλλὰ ἤμην καὶ ἐγὼ ἐξητλημένος μόνον ὅπλον ἔχων πλατεῖαν μάχαιραν. Ὅρμουσιν καὶ οἱ δύο ὁμοῦ ἐναντίον μου, κατορθώνω νὰ ἀποφύγω τὸν ἕνα, ἀλλ' ὁ ἄλλος μὲ κτυπᾷ εἰς τὸ στήθος μὲ τόσῃ δυνάμει ὥστε πίπτω ἐν μέσῃ τῶν δύο θηρίων. Διὰ τῶν ὀδόντων τῶν ποδῶν καὶ τῆς μαχαίρας παλαιῶ κατ' αὐτῶν, κατορθώνω νὰ φονεύσω τὸν ἕνα, ὑψῶ τὴν μάχαιραν καὶ καταφέρω δι' ὑπερτάτης προσπάθειας κτύπημα σφοδρὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ τελευταίου. Ἐνόμισα ὅτι τὸν ἐφόνευσα ἀλλ' ἠπατώμην. Ἐν τῷ τελευταίῳ σπασμῷ τοῦ μου καταφέρει κτύπημα ἐπὶ τοῦ προσώπου, αἰσθάνομαι πόνον ὀριμύτατον. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ θηρίου ὄνυχες μοὶ εἶχον κατασχίσῃ

τὸ πρόσωπον, ἐξορύξῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Τὸ ὅτι ἡσθάν-
θην, μόνον οἱ κολατμένοι ἐν τῷ "Ἄδῃ θά αἰσθάνονται,
ἐνόμιζον ὅτι ἔχυσαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου ζέοντα μόλυ-
βδον. Τὸ θηρίον ἐκ τῆς ὑστάτης τούτης προσπάθειας
καταβλήθην εἶχεν ἐκπνεύσῃ, ὅτε ἀμυδρῶς πῶς ἐνθυμούμαι·
βλέπω ἀνωθὲν μου ἀνθρώπους ὠπλισμένους, ἦσαν Βα-
σιθευζοῦκοι, οἵτινες ἰδόντες τὸ σύμπλεγμα ἔτρεξαν νὰ
ἰδῶσι τί συμβαίνει. Κατορθώνω νὰ ψελλίσω τουρκιστί,
βοήθεια! οἱ ὀφθαλμοί μου κλείονται, ἔχασα τὰς αἰσθή-
σεις μου.

'Αγνοῶ πόσον διήρκεσεν ἡ λιποθυμία μου. Τὸ μόνον
ποῦ ἐνθυμούμαι εἶναι ὅτι ὅταν συνήλθον εἰς ἐμαυτὸν
ἡσθάνομαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα ἀσύνθηες βάρους, ἀφόρητον
ψύχος. Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ὅλα τὰ μέλη μου ἦσαν μολύ-
βδινα. Προσπαθῶ νὰ κινήσω τὸν βραχίονά μου τὸν πόδα
μου, ἀδύνατον. Δηρωτόμην μὴ ἦμην θύμα φρικτοῦ ἐφιάλ-
του. "Οχι δυστυχῶς διότι ἤκουσα φωνάς, ὠμίλουν τουρ-
κιστί. — 'Αμάν, ἀγάδες μου, ὅποιοι καὶ ἂν εἴσθε, λάβετε
οἶκτον, διψῶ, δότε μου νὰ πίνω, κατῴρθωσα νὰ ψελλίσω.
Γέλως ἄγριος μοὶ ἀπήντησε. — « Βρε παιδιά, μὰ τὸν
προφήτην ὁ σκύλος ὁ Γκιαούρ δὲν ἐφόφησεν ἀκόμη ». —
« Τόσον τὸ καλλίτερον θά ψοφήσῃ 'ς τὸ χιόνι θαμ-
μένος » ἤκουσα φρίττων. Αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς μου
ἠνορθώθησαν, διότι ἀντελήθην τὴν θέσιν μου. Εἶχον
σωθῇ ἀπὸ τὸ πῦρ, εἶχον σωθῇ ἀπὸ τοὺς ὀδόντας καὶ τοὺς
ὄνυχας τῶν ἀθηφάγων λύκων, ἀλλ' εἶχον ἐμπέσῃ εἰς
χεῖρας αἰμοδορωτέρων θηρίων. Οἱ ἀπαίσιοι σωτήρες μου
διὰ νὰ λάβωσι τὴν εὐχαρίστησιν νὰ θάψωσι ζῶντα ἓνα
Γκιαούρ. Μάτην τοὺς εἶπα ὅτι δὲν εἶμαι χριστιανός, ὅτι
εἶμαι καὶ ἐγὼ Μωαμεθανὸς πιστός, τοὺς εἶπα τίς εἶμαι.
Δὲν ἠθέλησαν νὰ μὲ πιστεύωσιν. Οἱ ἀνὰ ἄνδρες δημῶ
μου καγγαζόντες καὶ γελόντες ἔφυγον. Ἐγνόουν ποῦ
εὐρισκόμην, εἰς ποῖον μέρος μὲ εἶχον θάψῃ αἱ ἀνθρω-
πόμορφοι τίγρεις. Ἡρχίσα νὰ κραυγάζω καλῶν εἰς
βοήθειαν, δι' ὅσων μοὶ εἶχον ὑποληφθῇ δυνάμειν. Αἱ
ὦραι παρήρχοντο, αἱ δυνάμεις μου ἡλαττοῦντο. Ἐκεῖ
ὅπου ἄλλοτε ὑπῆρχον οἱ ὀφθαλμοί μου, ἐνόμιζον ὅτι εἶχον
χαλύβα πεπυρακτωμένον. Ὁ πυρετὸς ἐφλόγιζεν ἅπαν
μου τὸ σῶμα, τὸ στόμα μου ἔκαιεν ὡς ἡφαίστιον, τὰ
χεῖλη μου ἦσαν πεπυρακτωμένα, ὁ λάρυγξ κατάξηρος.
Ταυτοχρόνως ἡσθάνθην πείναν ἀνηλεῆ. Πῶς κατῴρθωσα
νὰ ἀνέβῃ τὸ ἄθλιον κορμίον μου εἰς τοσαύτας βασάνους ὧν
καὶ ἡ μία μόνον ὑπερήκει νὰ καταβῇ καὶ τὸν ἰσχυ-
ρότερον ὄργανισμὸν εἶναι ἀνεξήγητον δι' ἐμὲ μυστήριον.
Αἱ στιγμαί, αἵτινες διήρχοντο μοὶ ἐφαίνοντο ἀτελεύτητοι,
αἱ φρικωδέστεραι ἅς ποτε θνητὸς διήλθε.

Τότε ἐνεθυμήθην τοὺς παιδικούς μου χρόνους, τὰς
παρελθούσας εὐτυχίας, ἅς καθίστα γλυκυτέρας ἢ πα-
ρούσα ὀδύνη. Ἀνεμνήσθην ἔπειτα τὰ κακουργήματά μου
ὅλα, ὅλα τὰ ἐγκλήματα ὧν ὑπῆρξα ὁ ἥρως καὶ ὧν τὴν
εἰδεχθῇ ἀπαυθροπία μόνον τότε κατενύουν. Ἐλησμώνησα

τὸν πόνον, ἐλησμώνησα τὴν πείναν, ἐλησμώνησα τὴν διψαν·
ἐλησμώνησα ὅτι ἦμην τεθαμμένος ζῶν, ἐνεθυμούμην μόνον
τὸ παρελθόν μου. Ἦκουον μόνον μίαν φωνήν, ἣν πρὸ
πολλοῦ εἶχον λησμονήσῃ, ἣν πρὸ πολλοῦ εἶχον περιφρο-
νήσῃ καὶ ἐξυδρίσῃ, τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς μου. Ἐγὼ,
ὁ ἄπιστος, ὁ ἄθεος ὁ μηδὲν ὅσιον καὶ ἰερὸν ἔχων, ἐγὼ
ὅστις ἐκοιμήθην, ἐν ᾧ κάτω οἱ ἀθηφάγοι λύκοι περιεκύ-
κλουν τὴν καρὸν ἐφ' ἧς ἦμην, τὴν ὥραν ἐκείνην ἐφοδῇ-
θην, ἐπίστευσα. Σὰς ἐξικευτεύω, ἀδελφοί, ἀκούσατέ με,
πιστεύσατέ με, ἐμὲ τὸν Μουράτ τὸν ἄθεον, ἐμὲ τὸν ἐξω-
μότην, ὑπάρχει Θεός, ὑπάρχει Θεία Δίκη. Τὸ ἐγκλημα
τιμωρεῖται παντοτε εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον.

« Θεέ μου, εἶπον καὶ ἂν εἶχον ὀφθαλμούς, θά ἦσαν
πυγμένοι εἰς τὰ δάκρυα, Θεέ μου ἡμαρτον. Σὲ ἐδολασπῆ-
μυσα, Σὲ ἠρονήθην, Σὲ ἐπολέμωσα. Ἐλεος. Ἐστο εὐ-
σπλαγχνος. Συγχώρησον ἄθλιον ἀλαζῶνα, ἀλιτήριον
ἐγωῖστήν, ὅστις ἐτόλμησε νὰ ἐξεγερῇ τὴν κεφαλὴν
ἐναντίον Σου. Συγχώρησόν με, δὲν ζητῶ νὰ ζήσω. Ἡ
ζωὴ θά εἶναι πλέον δι' ἐμὲ βάσανος, σῶσον τὴν ψυχὴν
μου ». Ἡ ἐκ βάθους καρδίας αὕτη προσευχή μου εἰση-
κούσθη. Ἐλαφρὰ χιὼν ἤρchiτε πίπτουσα. Ἦτο ὀλίγη
ὥστε νὰ φοβηθῶ μὴ μὲ καταθάψῃ, ἀρκετὴ ὅμως ὥστε νὰ
καταπραύνη τὴν φλογίζουσάν με δίψαν. Ἀνέλεον δυ-
νάμεις καὶ ἐπανήρchiσα νὰ ἀνακραζῶ « βοήθεια, βοή-
θεια... ». Αἰφνης ὅτε εἶχον ἀρχίσῃ νὰ ἐξασθενῶσιν ἐκ
νέου αἱ δυνάμεις μου, ἀκούω φωνάς ἀνθρωπίνους, ἐσώθην!
Ἦσαν Ἕλληνες, χριστιανοί. Τίς δὲ ἐπέπρωτο νὰ γίνῃ
ὁ σωτήρ μου; ἐκείνη ἦν ἔδολαψα περισσότερον, ἐκείνη ἦς
τὴν εὐτυχίαν εἶχον καταστρέψῃ, ἐκείνη ἦς τὸν ἄνδρα
εἶχον προδώσῃ. Ἀφοῦ ὁ Ὑψίστος νυδόκησε νὰ ζῶ,
σημαίνει ὅτι δὲν μὲ συνεχώρησεν ἀκόμη τελείως, θά γίνω
ἄξιος τοῦ ἐλέους Αὐτοῦ. Εἶμαι ἀόμματος ἀλλ' ἔχω νοῦν
ἐφευρετικὸν καὶ γνωρίζω καλὰ τοὺς Τούρκους. Θά σὰς
χρησιμεύσωσιν αἱ συμβουλαί μου, θά τὸ ἴδῃτε. Δὲν ζητῶ
παρὰ τεμάχιον ἄρτου καὶ ἂν ποτε σὰς χρειασθῇ βρα-
χίων σιδηροῦς, καρδία ἀτρόμητος, θά μὲ εὕρητε πρόθυμον
νὰ θυσιάσθω ὑπὲρ ὑμῶν.

« Εἰπέ μᾶλλον ὅτι θά εἶσαι ἀδελφός μας », τῷ εἶπον
ὁμοῦ ὁ Θέμης καὶ ἡ Βασιλεία, « δὲν ἔχομεν παρὰ τὸ
βουνό μας, ὅσον θέλεις θά εἶσαι σύντροφός μας ».

Ἐκτοτε ὁ καπετάν Θέμης εἶναι ὁ τρόμος τῶν Τούρ-
κων. Ζῇ ἀκόμη ἀδάμαστος μετὰ τῆς ἡρωίδος τῆς συζύγου
του καὶ τοῦ φίλου των Μιχαήλ, οὕτως ὠνομαζέτο πρὶν
ἐξωμόσῃ ὁ Μουράτ βέης, εἰς τὰ ὑψηλά τῆς Μικραῆς
'Ασίας ὕρῃ. Ὀλίγους ἔχει ὁπαδούς· ἀλλὰ δὲν ὑποχωρεῖ.
'Ωρκήσθη νὰ, ἐλευθερώσῃ τὴν πατρίδα του ἢ νὰ ἀπο-
θάνῃ. Βλέπει ἄφευκτον τὴν θάνατον καὶ ὅμως δὲν ὑπο-
χωρεῖ διότι φρονεῖ μετὰ τοῦ ποιητοῦ ὅτι·

« Ἐξ ἴσου μὲ τὸν νικητὴν εἶν' ἐνδοξος ὁ μάρτυς ».

ΠΕΤΡΟΣ Ι. ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ

